

2. TOPOĞRAFİK HARİTALARDAN KESİT ÇIKARTILMASI

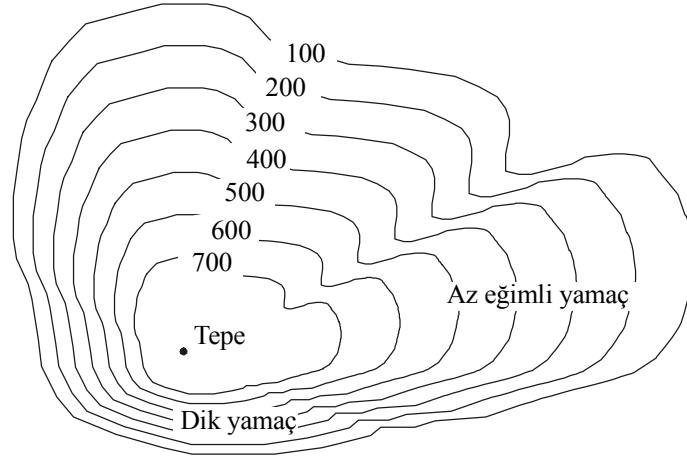
Eş yükseklik eğrisi nedir?

Denizden yükseklikleri eşit noktaların birleştirilmeleriyle oluşan kapalı eğrilere eş yükseklik eğrileri (izohips) adı verilir.

Eş yükseklik eğrileri;

- Yatay düzlemleri ifade ederler.
- Birbirlerine paraleldirler. Birbirlerini kesmezler.
- Her birinin bir yükseklik değeri vardır.
- Aralarındaki düşey yükseklik farkı daima eşittir, değişmez.
- Eş yükseklik eğrileri arasındaki yatay mesafe değişebilir. Bu durum topoğrafya eğiminden kaynaklanır.

Yamaç eğimi *fazla* ise eş yükseklik eğrileri arasındaki mesafe *az*,
Yamaç eğimi *az* ise eş yükseklik eğrileri arasındaki mesafe *fazladır*.

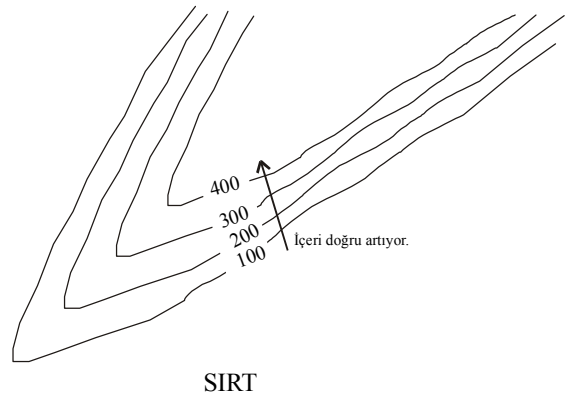
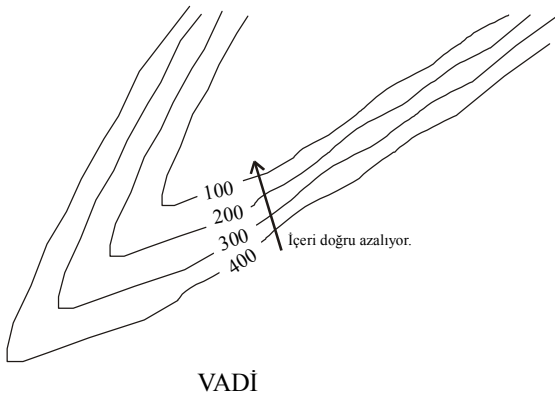

Sırt ve Vadi kavramları

Eş yükseklik eğrileri sırt ve vadilerde v harfine benzer şekiller oluştururlar.

Vadilerde, eş yükseklik eğrilerinin değeri içeri doğru *azalır*.

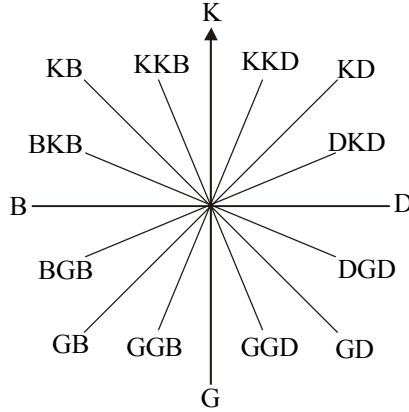
Sırtlarda, eş yükseklik eğrilerinin değeri içeri doğru *artar*.

Not: Sırt ile vadi daima birbirlerini takip ederler.

Yönler ve Kuzey kavramı

Dört ana yön vardır. Bunlar, Kuzey (K), Doğu (D), Güney (G) ve Batı (B)'dir.

Not: Bir haritanın kuzeyi daima yazılarının düz okunduğu tarafa doğrudur.

Üç çeşit kuzey vardır. Bunlar;

- 1) *Coğrafik kuzey*: Yerin dönme ekseninin kuzey yarımküreyi kestiği nokta. Diğer bir deyişle kuzey kutup noktası.
- 2) *Magnetik kuzey*: Pusulanın kuzey ibresinin gösterdiği yön.
- 3) *Grid kuzeyi*: Grid eğrilerinin Kuzey yarım kürede kesiştikleri yer (ya da Grid boylamlarının arttığı yön)

Düşey ölçek nedir?

Haritaların yatay ölçekleri olduğu gibi (Bkz. Harita bilgisi ve Topoğrafik haritalar-ders 1) düşey ölçekleri de vardır. Yatay ölçek yatay düzlemdeki küçültmeyi ifade ederken, düşey ölçek düşey düzlemdeki (kesit görünümündeki) küçültmeyi ifade eder.

Düşey ölçek büyüdükçe kesit *abartılı* olur. Normal olan yatay ölçekle düşey ölçeğin eşit olduğu durumdur.

Topoğrafik haritalardan kesit çıkartılması

Yöntem ve kurallar.

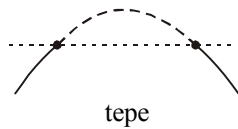
- Önce harita üzerinde kesit doğrultusu saptanır ve harita üzerine çizilir. Kesit doğrultusunun başlangıç ve bitiş noktaları büyük harflerle işaretlenir.
- Haritaya göre ve amaca göre düşey ölçek saptanır.
- Kesit doğrultusunun kestiği eş yükseklik eğrileri belirlenir. Bunlardan en yüksek ve en düşük değerli olanlar saptanır. Buna göre tüm yükseklikler mm kağıtta düşey ölçek çizgisi üzerine ölçekli olarak işaretlenir.
- Kesit doğrultusunun eş yükseklik eğrilerini kestiği tüm noktalar yüksekliklerine göre mm kağıda taşınır.
- Noktalar birleştirilir. Kesit profili elde edilir.

Noktalar birleştirilirken uyulması gereken kurallar

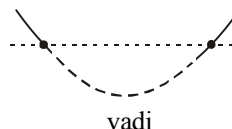
Tepelerde yüksek değerlerden geçecek şekilde birleştirilir.

Vadilerde düşük değerlerden geçecek şekilde birleştirilir.

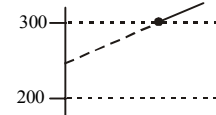
Kesit profili kenarlarında uygun şekilde uzatılır.

tepe

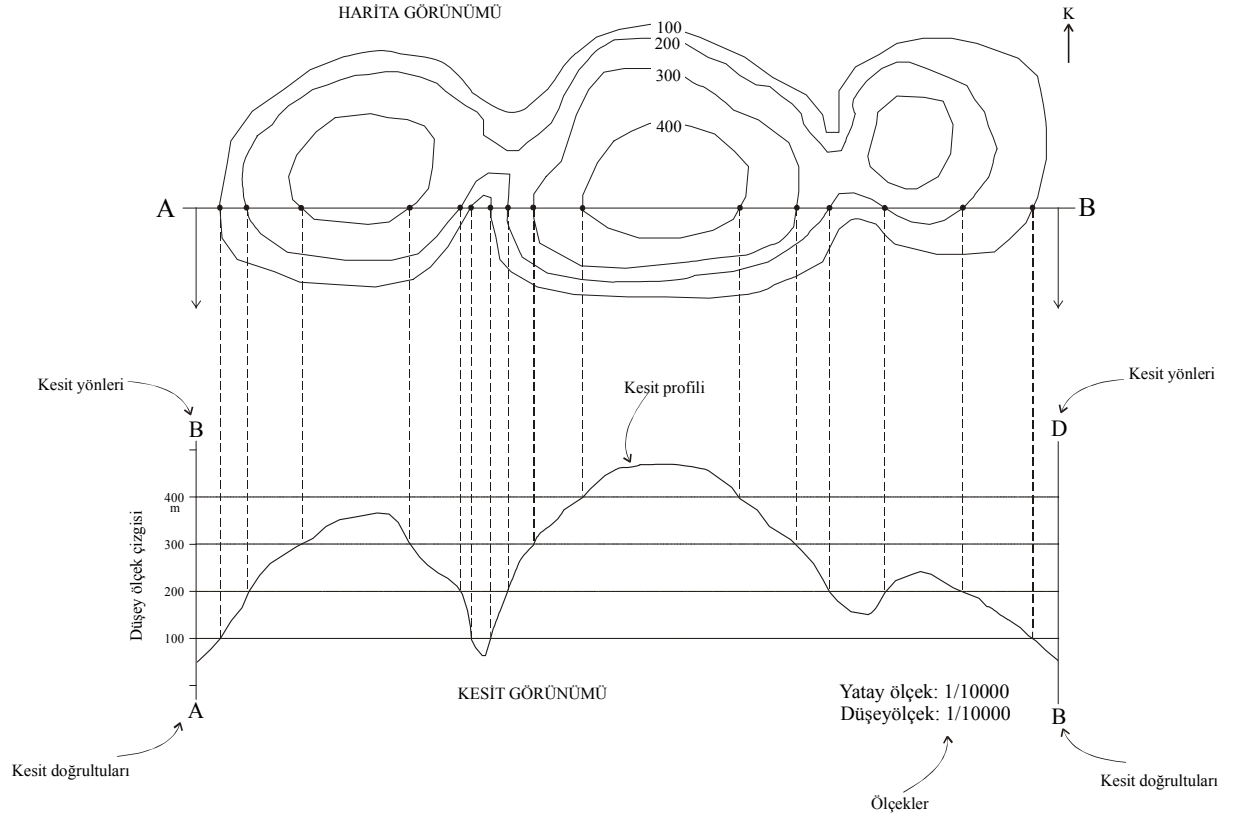
vadi

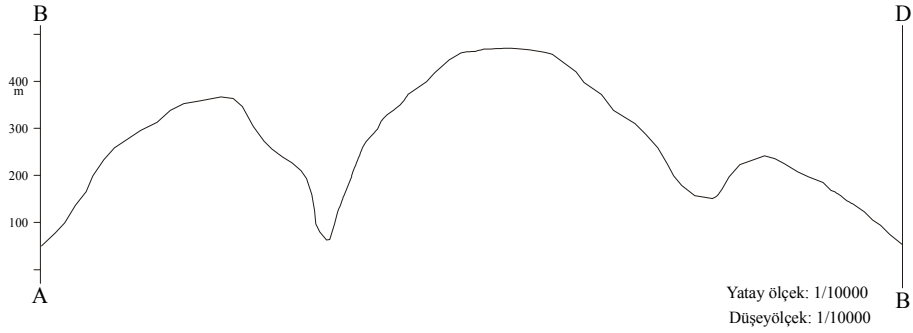
kesit profili kenarı

- Yönler, ölçek ve kesit doğrultuları işaretlenir.

YÖNTEM: Topografik kesit nasıl çizilir?

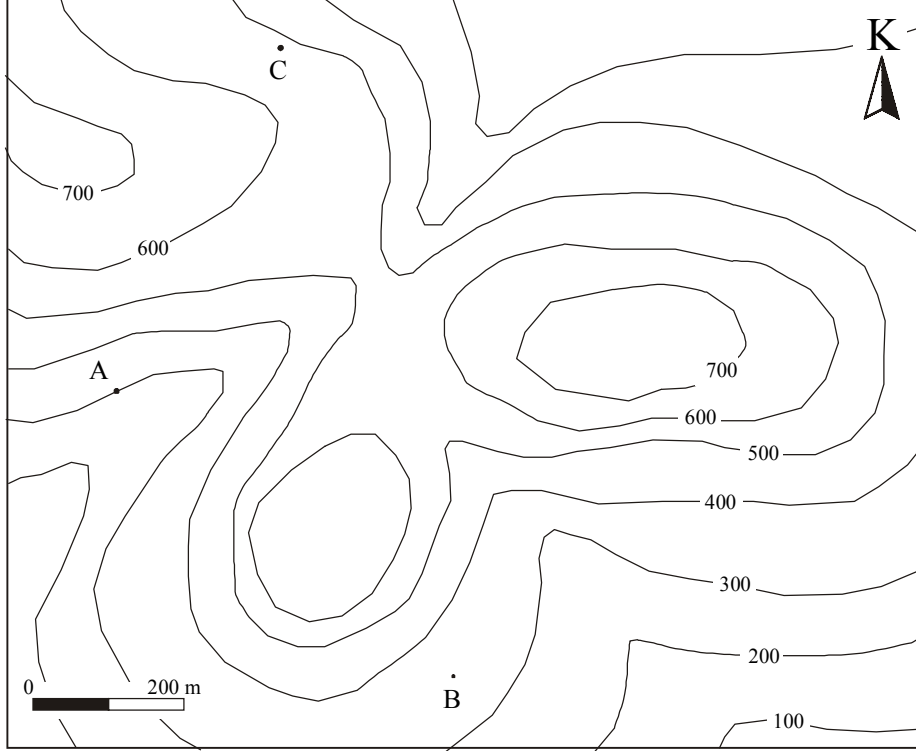

SONUÇ: Bir kesitte olması gereken özellikler

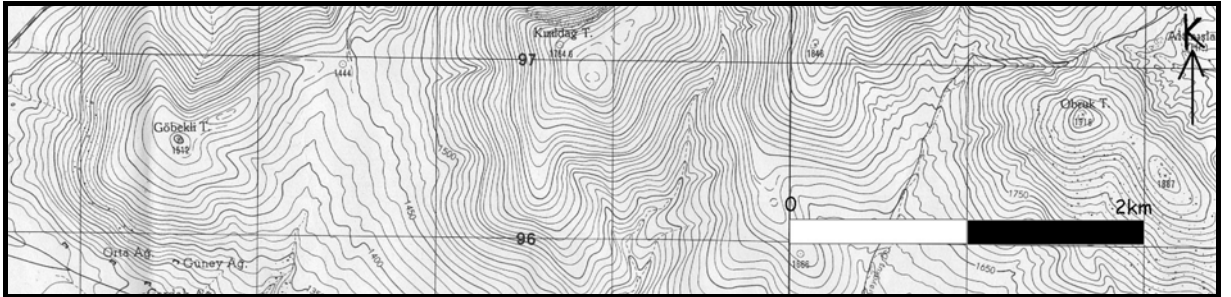

UYGULAMA:

1. Aşağıdaki haritada;
  - a) A, B ve C lokasyonlarının yaklaşık yüksekliklerini bulunuz.
  - b) vadi ve sırtları belirleyiniz. Vadi tabanı eğim yönlerini işaretleyerek, vadi tabanı eğim yönlerini bulunuz.

2. Aşağıda verilen topoğrafik haritada Göbekli tepe'den Obruk tepe'ye kadar topoğrafik kesit çiziniz. Düşey ölçeği 1/10000 alınız.

3. Aşağıda verilen topoğrafik haritada A-B ve C-D doğrultularında topoğrafik kesit çiziniz. Düşey ölçeği 1/10000 alınız.

